

British Columbia: "Al onze rijkdom komt uit ons bos"

Als buitenlanders ons bos - op z'n Hollands- willen zien, dan kan dat goed op een mooie zonnige zondagmiddag, met halverwege op de fietsroute een leuk restaurant om appeltaart en warme chocolademelk met slagroom te nuttigen of, bij meer trek, een pannenkoek met spek en stroop. Als ze de ANWB-paddestoelen volgen, krijgen ze vanzelf een indruk van het bosgebruik en de verschillende bos- en landschapstypen. In Canada gaat dat anders. Heel anders. Om een indruk te krijgen van hun bos, vlieg je in een helikopter, om her en der even te landen voor een bosbezoek, met muffins en cola maar zonder een sterk bakkie koffie. Zo krijg je een indruk van dit uitgestrekte beboste land, met alleen boswegen als er houtoogst heeft plaatsgevonden.

Net zoals in 1997 (zie voorgaand artikel) nodigde de Canadese ambassade ook in 1998 een groep Nederlanders (bos- en houtsector) uit voor een bezoek. In twaalf dagen (waarvan zes reisdagen) bezochten we dezelfde drie provincies maar met andere locaties. We waren onder de indruk. Want wat een ruimte, wat een rust, wat een bos en alle-machtig wat een boel bomen! Een land waar je eigenlijk alleen maar jaloers op kunt zijn. Maar de reis riep veel vragen op, voor-

British Columbia ligt in het zuidwesten van Canada.

al in British Columbia (BC). Omdat juist in deze provincie de spanningen tussen economie en ecologie te merken zijn, geven wij u onze impressie van enkele dagen BC.

Old Growth: het mooiste bos met het mooiste hout

Men maakt zich in BC knap bezorgd (en boos) over de toegenomen aversie tegen de houtkappraktijken. De effecten van het slechte imago zijn voelbaar en men probeert daar van alles aan te doen. De economische betekenis van het hout is hoog, het bos levert veel werk. Zelf zeggen ze: "Al onze rijkdom komt uit ons bos". Het probleem spitst zich toe op de Old Growth in de valleien. U kent ze vast wel van een poster: enorme bomen met prachtige baardmossen en

als je goed kijkt, zit aan de voet van zo'n boom een kind om zo de schaal subtiel aan te geven. Het zijn dé voorbeelden van gematigde regenbossen. Alleen in BC en Alaska bestaan ze nog in grote oppervlaktes. Ze zijn ook commercieel zéér aantrekkelijk (foto 1); relatief goed bereikbaar en voldoen aan de hoge houtkwaliteitseisen die *juist* de Europese markt stelt: recht en zonder noesten! Op z'n minst wrang, dat vooral ditzelfde Europa commentaar heeft op de houtogstpraktijken, en de handel soms boycot. Het oogsten van het secundaire bos op grote schaal is nog geen optie. Minder rigoureuze kapmethoden zoals dunnen vonden de gastheren -en de vakbonden- veel te gevaarlijk: teveel uitvallende dode takken tijdens het vellen. Wij vonden het opvallend dat

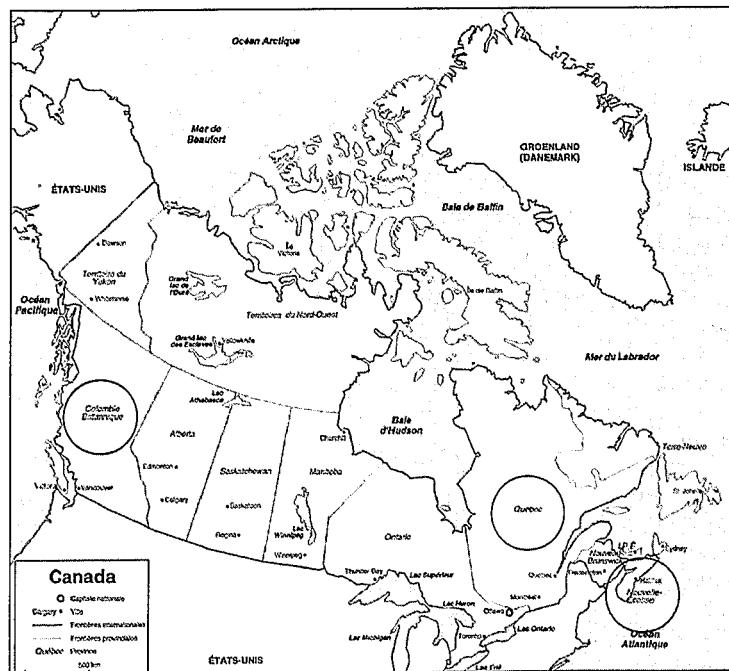

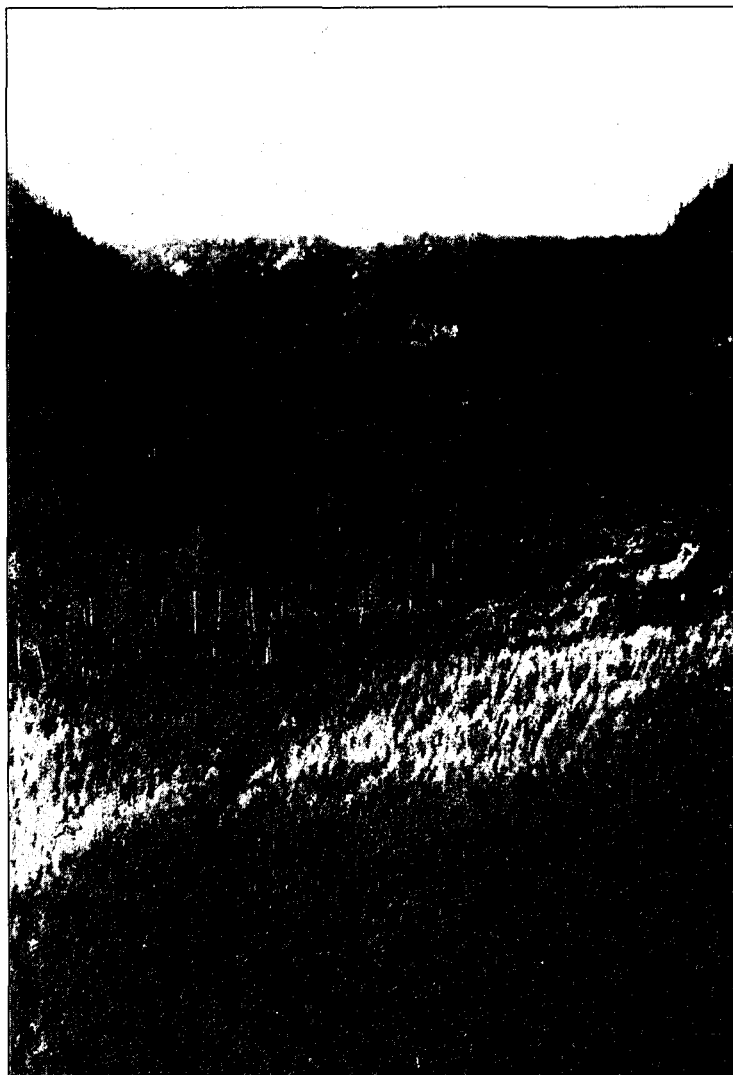
Foto 1. Een van de vele grote valleien die reeds zijn kaalgekapt in de periode "before" (de Forest Practices Code). Alleen bomen op te steile hellingen of op te natte plekken zijn niet gekapt.

daarmee de kous af was. Later bleek er wel degelijk onderzoek te zijn naar selectievere (en veilige) oogstmethoden.

Verwarrende communicatie

Statistische gegevens kunnen verhelderend werken, 78% van de totale landoppervlakte hoort thuis in de categorie "niet productief bos" of "ontoegankelijk bos". Aanzienlijk, dachten we. Totdat bleek dat hiertoe niet alleen de bossen op de steile hellingen, op te natte bodems of met te weinig houtvolume behoorden maar ook de immense ijsvlaktes en bergen (foto 2 en tabel). "Forest" bleek dan ook meer een synoniem te zijn voor een onontgonnen gebied. Met deze informatie werd ook de onenigheid - over het gewenste aandeel reservaat - tussen Greenpeace en de houtindustrie helder. Greenpeace wil 12% van het bos beschermen. De overheid geeft aan dat nu reeds 9% is beschermd en heeft bovendien 7% aangegeven als mogelijk reservaat, maar ze spreken niet over hetzelfde. Het gaat de milieubeweging natuurlijk niet alleen om de procenten. Er is immers weinig eer te behalen in het beschermen van bos op steile hellingen dat door de onbereikbaarheid toch al "beschermd" was. Greenpeace wil 12% van alle voorkomende ecosystemen dus ook van het bos in de valleien.

Verwarrend waren ook de discussies over duurzaamheid, toegestane jaarlijkse kap en andere teelt/kapsystemen. We hadden het gevoel dat we niet waren uitgenodigd voor een discussie tussen vakbroeders en -zusters. Ze

zeiden: "We have the best forest practice in the world, and we are an example for the other countries". Een uitspraak die ons nogal prematuur leek door o.a. de huidige (communicatie) problemen met de milieubewegingen en hun korte ervaring met duurzaam bosbeheer.

De revolutie die Forest Practices Code heet

De houtsector is de laatste jaren volop in beweging om haar imago én haar praktijk te veranderen. Wat lang onbespreekbaar was

blijkt nu opeens te kunnen. Sinds 1995 wordt het bosbeheer voorgeschreven in de Forest Practices Code. Hierin staat beschreven aan welke praktijken zich moet houden. Zo zijn de grote kapvlaktes verledentijd. De kleinere kapvlaktes zijn een stap in de goede richting (foto omslag) maar betekenen wel meer aanleg van dure wegen. De aanlegkosten voor een hoofdtransportweg konden oplopen tot 100.000 Can\$ / km (ongeveer f140.000). Een ander belangrijk voorschrift is het "de-activeren" van boswegen

Foto 2. Ook ijsvlaktes behoren in de categorie "non-commercial forest"

goed financieel resultaat (foto 3). De Code schrijft voor dat een strook bos langs de oevers moet worden behouden, voor met name de zalm. De milieu-organisaties menen dat de houtindustrie alleen bomen laten staan bij de bredere stroompje en alleen als ze er zeker van zijn dat er inderdaad zalm in zit. Greenpeace beschuldigt hun ervan dat ze te kort kijken om een zalm te kunnen zien (en de industrie beschuldigt Greenpeace dat ze alleen maar actie willen, en niets anders).

zodat regeneratie kan plaatsvinden (foto 4). Het de-activeren is ook prettig voor het wild want door de transportwegen is steeds meer bos toegankelijk. Dit in een land waar in bepaalde perioden de jacht overal door iedereen (met wapenvergunning) mogelijk (tenzij de landeigenaar borden "No hunting" plaatst en zich daarmee behoorlijk ongeliefd maakt). Maar ook het de-activeren kost geld: 5 tot 10.000 Can\$ / km. Hoge kosten voor wegaanleg en de-activeren (bij een bezocht terrein kwam dit neer op meer dan 100 Can\$ per kuub!) wordt intensieve houtoogst noodzakelijk voor een

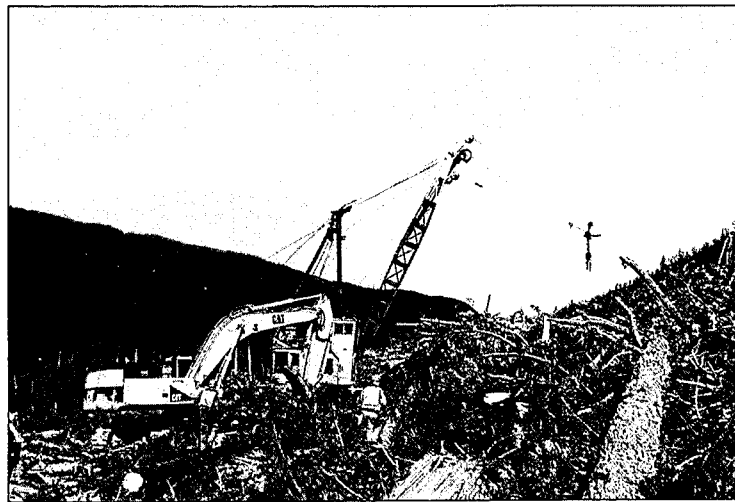

Foto 3. Dagelijkse houtoogstpraktijk in BC.

De houtindustrieën die altijd behoorlijk autonoom functioneerden moeten zich nu aan de vele Coderegels houden. In de ogen van de houtindustrie heeft er in enkele jaren een ware houtkappraktijk-revolutie plaatsgevonden. De meesten lijken dit te accepteren maar vragen zich af "wanneer keert de rust nu weer?" Ze vinden het onbegrijpelijk dat

Foto 4. Een voormalige bosweg waar na de-activeren de vegetatie weer kan opkomen.

De first nations hakten vroeger gewenste planken uit een staande levende boom. Een van de weinige historische overblijfselen van dit volk wordt hier beschermd.

ondanks dat ze al het mogelijke hebben gedaan, de milieuorganisaties nog steeds actie voeren. We vonden het opvallend dat vooral de grote houtmaatschappijen worden aangevallen en niet of vele minder de overheid die 95% van het bos bezit, en de regels oplegt. Kortom, van duurzaam bosbeheer is een aanpak op meerdere nivo's vereist.

De Annual Allowable Cut (AAC)

Het belangrijkste getal in Canada is wellicht de jaarlijkse toegestane kap die iedere provincie iedere vijf jaar op haar eigen wijze vaststelt. De uitkomsten zijn openbaar maar de berekening is complex. Een zeer omvangrijk simulatiemodel berekent de mogelijke AAC. Door de relatieve korte ervaring in BC met generatie na houtkap van de Old growth zijn er nog vrij weinig gegevens bekend over (natuurlijke) verjonging, soortsaamenstelling, jaarlijkse bijgroei en het te verwachte volume. Het is dan moeilijk te bepalen welke houtteeltsystemen het meest geschikt zijn.

De berekening van de AAC leek nog het meeste op een (geheim) recept voor een grote stoofpot. Men neme tien kilo bos, vijf liter bestaande inventarisaties, drie forse snippers oogstsystemen en een scheut Forest Practices Code. Bij het kookpunt voegt men de eerder gemaakte land use-plannen en afspraken met milieu-organisaties en first nations toe. De Chief Forster mengt dit geheel met een grote pollepel. Afhankelijk van het bosbouwkundig inzicht, het aantal branden en stormen, de verwachtingen van

de houtmarkt, de sociale en economische effecten en wellicht ook de eigen interesse, bepaalt hij of zij uiteindelijk de vijf jaarlijkse houtoogst. Dit is wellicht wat kort door de bocht maar het geeft wel de essentie van de problematiek aan. Toen later een Chief forester in Nederland kwam, wilde hij het best uitleggen maar "dat kost wel een weekje". Toch moet dit complexe onderwerp eenvoudig uit te leggen zijn om zo duurzaam bosbeheer aan te tonen. Waarschijnlijk blijven de milieu-organisaties tot die tijd de

berekening van de AAC doodleuk een "magic box" noemen. De jaarlijkse toegestane kap geeft niet alleen aan hoeveel hout een houtmaatschappij (binnen vijf jaar) mag kappen maar ook moet kappen. Door de gedaalde vraag van de belangrijkste afnemer: Japan gaat het slecht in de handel. Maar minder kappen is niet vanzelfsprekend. Bij een zeer slecht marktjaar kan de Bosbouwminister eventueel besluiten om geen boetes op te leggen als de houtoogst niet gerealiseerd is. Maar in principe moet de hout-

BRITISH COLUMBIA

Enkele basisgegevens:

Totale bosoppervlak:	95 miljoen ha, bestaande uit: 48% niet productief bos (ijsvlakken, berggebieden); 11% parken; 30% ontoegankelijk bos (te steil, te drassig); 11 % productief bos.
Aantal boszones:	14
++Oppervlakte onaangetast bos:	70%
Bosverjonging:	60% d.m.v. aanplant 40% natuurlijke regeneratie
Belastingopbrengst uit houtoogst:	2 miljard Can\$, waarvan 20% in bosbeheer geïnvesteerd en 80% in de economie (sociale voorzieningen, overheidsinstanties, ziekenhuizen, etc.)
Beroepsbevolking:	18% werkzaam in bosbouw

oogst worden bereikt. Het systeem is destijds opgezet voor een constante houtkapactiviteit en dus een garantie voor de werkgelegenheid. Maar er worden wel nieuwe oogstsystemen (b.v. het "uitslepen" met helikopters) ontwikkeld en dat kost enorm veel banen. Ook bestond de indruk dat de AAC maatschappijen niet tot andere selectievere kapmethodes motiveerden. De kuubs moesten namelijk worden gehaald tegen vaste prijzen.

Certificeren

In 1995 heeft de Canadian Council of Forest Ministers een nationaal raamwerk opgesteld van

criteria en indicatoren voor duurzaam bosbeheer. De Canadian Standards Association (CSA) heeft in 1996 een certificeringssysteem ontwikkeld. Met name de grotere bedrijven (Interfor, McMillan Bloedel, Western Forest Products) willen graag snel (binnen 1 tot 5 jaar) tot certificering van hun produktiebossen overgaan op basis van: FSC (Forest Stewardship Council), CSA of een eigen richtlijn. Ze hopen hiermee de mogelijkheden te vergroten voor nieuwe (milieugevoelige) markten zoals West Europa. Maar de certificering staat in de kinderschoenen. De FSC richtlijnen zijn nog niet uitgewerkt door de FSC werkgroep. Daarvan mag

de overheid (eigenaar van 95% van het bos) volgens de FSC normen geen lid zijn. De vraag is: Welk systeem is het beste voor de sector en de handel?

Tot slot.

De complexe materie laat zich niet in twee dagen uitleggen en bekijken. Maar de enorme inspanningen voor het verbeteren van het bosbeheer waren duidelijk en ook de openheid pleit voor BC. De revolutie is gaande maar nog niet achter de rug. Van *"there will be always a new hill to harvest"*, moet men overgaan tot duurzaam bosbeheer met een duidelijke plaats voor allerlei belangengroepen. Bosbouwers spreken over "before" (periode voor de Forest Practices Code) en "after" (na instelling van de Code). Moeilijk zal vooral de verandering zijn in denken / mentaliteit: van product naar proces. We hadden de indruk dat velen de Code zien als een eindproduct en niet als een stap (in de goede richting). De opmerking *"We voeren nu een nieuw beheer, kunnen we dan nu weer verder"* is daarvoor tekenend. Maar de grote veranderingen gaan de milieubewegingen niet ver genoeg, zij wil beschermen en certificeren. Maar certificering op basis van de richtlijn voor duurzaam bosbeheer is (nog) niet mogelijk. We hopen dat Canadese bosbouwers in de toekomst een bezoek brengen aan Europese bossen en dat ze hier wellicht zien waarom wij vinden dat ze een prachtig erfgoed hebben. En dat we ons daarover zorgen maken.